

Checklista: Nationella prov och arbetsbelastning

Nationella prov är ett författningsreglerat statligt uppdrag till skolan som berörda lärare måste utföra i aktuella skolformer, årskurser och ämnen. Som lärare ska du däremot inte behöva drabbas av en orimlig arbetslastning i samband med arbetet med proven. Nedan följer några frågor du kan ställa till din rektor samt information som du som lärare och/eller lokalombud kan ha nytta av inför kommande arbete med nationella prov under läsåret.

Hur fungerar det på din skola?

- Finns det tydliga rutiner för hur genomförandet av de nationella proven ska gå till, t.ex. kring arbetstid, rättning och avsatt tid för sambedömning för flera involverade lärare?
- Har rutinerna tagits fram i samråd med lärarna och dessutom samverkats med LR:s fackliga företrädare?
- Finns det tydliga rutiner på skolan när det gäller när proven kommer till skolan, hur de förvaras och hantering av fusk?

Hur blir min egen arbetsbelastning?

- Ges du möjlighet av rektor att diskutera din tjänstefördelning innan den beslutas?
- Tar rektor hänsyn till den tid för arbete med de nationella proven som krävs när min tjänstefördelning görs inför läsåret?
- Beräknas och avsätts erforderlig tid för arbete med nationella prov i mitt individuella schema för läsåret? Det gäller t.ex. genomförande av muntliga delprov, rättning, dokumentation och övrig administration.
- Gör rektor en tydlig prioritering av mina arbetsuppgifter, t.ex. att någon eller några andra arbetsuppgifter plockas bort (t.ex. mentorskap eller någon undervisningsgrupp) om arbetet med de nationella proven kräver mycket tid?
- Har rektor utrymme att ta in vikarier eller annan personal (t.ex. pensionerade lärare som kan rätta eller administrativ personal som kan ansvara för mottagande och förvaring) som kan hjälpa till med hanteringen av proven?
- Ges möjlighet till avtalsenlig övertidsersättning om arbetet med nationella prov måste ske på övertid?

Vad säger avtal och regelverk?

Lärarnas Riksförbunds uppfattning är att det är viktigt att skapa en sund praxis och samförstånd på arbetsplatsen beträffande hela hanteringen av de nationella proven. Parterna¹ inom kommunal sektor är överens om att för dig som har ferieanställning

¹ Sveriges Kommuner och Landsting, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund

ska arbetet med nationella prov rymmas inom den reglerade arbetstiden. Om det blir så att din reglerade arbetstid inte räcker till under de perioder nationella prov genomförs är parterna överens om att ansvarig chef måste fatta beslut om vilka omprioriteringar som ska göras av dina arbetsuppgifter².

Det framgår vidare av Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) att arbetsgivaren ska se till att de arbetsuppgifter och befogenheter som tilldelas arbetstagarna inte ger upphov till ohälsosam arbetsbelastning³. Rätt använda kan de utgöra ett gott stöd för arbetsmiljöarbetet på din skola och bidra till en förbättrad arbetssituation för dig, inte bara när det gäller nationella prov. Det kan också nämnas att kommunerna får statsbidrag för kostnader i samband med rättning av nationella prov. Ett tips är därför att ställa frågan till rektor om eller hur man använder dessa medel för att bidra till att avlasta lärarna, till exempel för att bekosta vikarier.

Vad gör jag om jag får problem?

Om din arbetsbelastning blir för hög och inte hinns med inom den reglerade arbetstiden och du inte får något gehör från rektor blir det en arbetsmiljöfråga. Då ska du vända dig till skyddsombudet på skolan eller till ditt kommun- eller föreningsombud för vidare hjälp.

Mer stöd kring hur man kan motverka problem med arbetsmiljö och arbetsbelastning finns på www.lr.se/arbetsmiljo och www.lr.se/arbetstid

² Se det partsgemensamma materialet om lärares arbetstid framtaget inom ramen för HÖK 12: <https://www.lr.se/lonerlagaravtal/avtal/avtalinomkommunalsektor/partsgemensamtarbetekringframtagandeavfragorochsvarkringavtalet.106.628f11bf13d66b62ff71053.html>

³ Se Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4): https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/foreskrifter/organisatorisk-och-social-arbetsmiljo-foreskrifter-afs2015_4.pdf